

TRIBUNA

PER LA SUPERVIVÈNCIA I LA DIGNITAT DE LA LLENGUA

Alfred Badia (Barcelona)

Enfront del complex de problemes amb què topa l'ús normal i correcte de la llengua catalana, probablement una anàlisi, baldament succincta, dels factors conflictius que s'hi imbroquen, pot ajudar tot projecte destinat a resoldre'l o a dissoldre'l.

Aquests factors poden ésser esguardats observant si són externs a l'ús natural de la llengua o si procedeixen del seu àmbit mateix. En el primer aspecte, no cal haver rumiat gaire: l'acció desnaturalitzadora bàsica és la pressió espanyolitzant que plana sobre el català. El pes massiu espanyolitzador prové:

- a) De l'aclaparador domini estatal que deixa el de la Generalitat en la pura marginació.
- b) Dels mitjans de comunicació majoritàriament en espanyol.

Naturalment, aquest darrer factor interfereix amb un d'intern que comentaré després: molts catalans accepten sense reserves aquest estat de coses. En especial la premsa diària és llegida per un nombre ridículament reduït de catalanoparlants.

- c) Així mateix l'oferta escrita de serveis públics i comercials o industrials —rètols, missatges, etc.— apareix majoritàriament en espanyol, així com, en general, el funcionament de tota la màquina publicitària, excepcions de banda.

d) Tampoc la literatura judicial en totes les seves variants no surt del circuit secular que usdefruita l'espanyol.

e) L'asfíxia de l'ensenyament escolar a infants i adolescents, i en part, també de l'universitari. (Entrar en especificacions ocuparia en aquest punt molt d'espai).

L'asfíxia esdevé posició persecutòria en alguns casos, per exemple en les reaccions contra la normativa del Departament d'Ensenyament, denunciada en el darrer manifest de LLENGUA NACIONAL.

Pel que fa als factors interns en l'àmbit de l'ús natural de la llengua, cal assenyalar:

a') Que els poders públics catalans, frenats pel temor a una desestabilització del país, actuen amb una prudència concessiva fins a la tolerància amb les inèrcies espanyolitzants, fins i tot amb els grups i els franc tiradors «light» i no «light» contraris a la normalització del català. N'és un exemple eloqüent el silenci hostil amb què és acollida l'aparició de la nostra associació i de la nostra revista, silenci que no sabem si per art de màgia contagia també tots els mitjans de comunicació.

b') La massa freqüent descurança lingüística de textos sorgits de la Generalitat, sia a la via pública, sia en la circulació privada.

c') Les tortures infligides a la fonètica i a la genuïnitat morfosintàctica i lèxica de la llengua per part d'un sector massa nombrós dels locutors de ràdio i de televisió.

d') Anàloga crítica, si deixem la fonètica de banda, pel que fa a premsa en llengua catalana (a estones i segons on).

e') La lamentable exhibició d'agressions ortoèpiques, nodrida, mantinguda i no corregida en les declaracions i discursos de molts homes públics catalans.

f') La deixadesa, l'abandonisme, la indiferència, la dimissió de molts catalanoparlants en l'ús oral i escrit de la llengua, en l'acceptació de la premsa en llengua espanyola i del predomini audiovisual de la informació en espanyol. Arrelat en el costum fruit de la situació postguerra civil, aquest és el factor més greu a combatre.

Quina orientació a favor del redreçament de la llengua cal que sorgeixi davant aquest estat de coses? Situats en la nostra limitada capacitat d'acció, creiem que:

a'') En primer lloc, cal no perdre l'esperança. Al costat dels factors negatius, n'existeixen i actuen també de positius, associats o no a una actitud de nacionalisme polític. Sobretot el sector de joves que ara obren els ulls al que ocorre als Països bàltics, Croàcia, Eslovènia, etc. en l'aspecte polític i en el lingüístic.

b'') Sense renúncia a cap «incursió» cultural reivindicativa possible fora de l'àmbit privat, la continuïtat de LLENGUA NACIONAL, entre d'altres grups actius, constitueix un estímul positiu que cal incrementar amb concrecions a l'abast. Assenyallem les que considerem bàsiques:

Comprometem-nos tots els associats i simpatitzants de LLENGUA NACIONAL, a:

I) No cedir *mai* en l'ús oral i escrit del català.

II) Tenir cura a evitar les concessions i aberracions «light» a l'hora de parlar i d'escriure.

III) No témer carades ni displicències a l'hora de fer proselitisme. Sobretot no oblidem mai la feina de conscienciar els joves desorientats o indecisos.

IV) Si som pares de família, matriculem els fills a escoles on no solament s'ensenyi *el* català, sinó *en* català totes les assignatures. (És clar, en la mesura que la nostra situació econòmica ho permetrà).

V) No emmudir mai per escrúpols de política o suposades obligacions de partit, quan calgui denunciar les concessions de tota grandària i qualitat que minen la llengua.

VI) Que els intel·lectuals nacionalistes procurin augmentar i afinar llur preparació idònia per a combatre la renúncia filosofant dels espanyolistes o espanyolitzants, i ara darrerament d'aquest tipus desconcertat que ja no sap com piular, aquest ex-jove frustrat ideològicament davant l'enfonsament de l'U.R.S.S. i el descrèdit del marxisme, suara massa vell per a restar en el somni 1968.

D'això se'n diu —repetim l'admonició del nostre article anterior— exercici de militància. Contra els «light», sí, però també contra els desmemoriats, els transigents, els oblidadissos, els caragirats. I si algun dels mofaires de l'espanyolisme mal disfressat ens acusa d'anar contra corrent, sapiguem dir-los que el corrent el dirigim i el mantenim els qui lluitem per a la supervivència i la dignitat de la llengua.